

Pokyny k metodě stanovování pokut uložených podle čl. 23 odst. 2 písm. a) kapitoly II protokolu 4 k Dohodě o Kontrolním úřadu a Soudním dvoru

(2006/C 314/12)

A. Toto oznámení se vydává na základě pravidel Dohody o Evropském hospodářském prostoru (dále jen „Dohoda o EHP“) a Dohody mezi státy ESVO o zřízení Kontrolního úřadu a Soudního dvora (dále jen „Dohoda o Kontrolním úřadu a Soudním dvoru“).

B. Evropská komise (dále jen „Komise“) vydala oznámení nazvané „Pokyny k metodě stanovování pokut uložených podle čl. 23 odst. 2 písm. a) nařízení 1/2003“⁽¹⁾. Tento akt stanoví zásady, kterými se Komise řídí při stanovování pokut za porušení pravidel hospodářské soutěže ES⁽²⁾.

C. Kontrolní úřad ESVO soudí, že výše uvedený akt má význam pro EHP. Kontrolní úřad přijímá toto oznámení na základě pravomocí, které mu byly svěřeny čl. 5 odst. 2 písm. b) Dohody o Kontrolním úřadu a Soudním dvoru, za účelem zachování rovných podmínek hospodářské soutěže a zajištění jednotného používání pravidel hospodářské soutěže EHP v celém Evropském hospodářském prostoru. Při používání příslušných pravidel EHP v konkrétních případech Kontrolní úřad zamýšlí řídit se zásadami a pravidly stanovenými v tomto oznámení.

ÚVOD

1. Podle čl. 23 odst. 2 písm. a) kapitoly II protokolu 4 k Dohodě o Kontrolním úřadu a Soudním dvoru (dále jen „kapitola II“) (3) může Kontrolní úřad ESVO ukládat pokuty podnikům nebo sdružením podniků, pokud úmyslně nebo z nedbalosti porušují články 53 nebo 54 Dohody o EHS.

2. Při výkonu své pravomoci ukládat tyto pokuty má Kontrolní úřad ESVO značný prostor pro volné uvážení (4) v rámci limitů stanovených kapitolou II. Za prvé musí vzít v úvahu závažnost a dobu trvání protiprávního jednání. Za druhé nesmí uložit pokutu, která by překročila úroveň stanovenou v čl. 23 odst. 2 druhém a třetím pododstavci kapitoly II.

3. Aby Kontrolní úřad ESVO zajistil transparentnost a nestrannost svých rozhodnutí, vydal dne 16. ledna 2003 pokyny k metodě stanovování pokut (5) odpovídající pokynům Komise k metodě stanovování pokut z roku 1998 (6). Vzhledem k zavádění pokynů stanovených v těchto oznámeních do praxe považuje Kontrolní úřad ESVO za vhodné svůj přístup k ukládání pokut dále rozvinout a rozpracovat.

4. Pravomoc Kontrolního úřadu ESVO ukládat pokuty podnikům nebo sdružením podniků, které úmyslně nebo z nedbalosti porušují článek 53 nebo 54 Dohody o EHS, je jedním z prostředků tomuto úřadu svěřených za účelem výkonu dohledu, kterým jej Dohoda o EHS (7) pověřila. Tento úkol nespočívá pouze v povinnosti vyšetřování a trestání jednotlivých případů protiprávního jednání, ale skládá se rovněž z povinnosti provádět obecnou politiku používání (ve věcech hospodářské soutěže) zásad stanovených

(1) Úř. věst. C 210, 01.09.06, s. 2.

(2) Pravomoc řešit jednotlivé případy, na které se vztahují články 53 a 54 Dohody o EHP, je rozdělena mezi Kontrolní úřad ESVO a Komisi podle pravidel stanovených v článku 56 Dohody o EHP. Pravomoc řešit libovolný konkrétní případ má vždy jen jeden z obou kontrolních úřadů.

(3) Od přijetí dohody, kterou se mění protokol 4 k Dohodě mezi státy ESVO o zřízení Kontrolního úřadu a Soudního dvora ze dne 24. září 2004, která vstoupila v platnost dne 20. května 2005, kapitola II protokolu 4 k Dohodě o Kontrolním úřadu a Soudním dvoru do působnosti ESVO do značné míry promítá nařízení Rady (ES) č. 1 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v člancích 81 a 82 Smlouvy (Úř. věst. L 1, 4.1.2003, s. 1).

(4) V tomto ohledu viz například věc C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, *Dansk Rørindustri A/S a další v. Komise* [2005] Sb. rozh. I-5425, bod 172.

(5) Pokyny kontrolního úřadu ESVO o metodě stanovování pokut, Úř. věst. C 10, 16.1.2003, s. 16, a příloha EHS k Úř. věst. 3, 16.1.2003, s. 6.

(6) „Pokyny o metodě stanovování pokut udělených podle čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17 a čl. 65 odst. 5 Smlouvy o ESUO“ (Úř. věst. C 9, 14.1.1998, s. 3).

(7) Tento úkol sdílí úřad ESVO s Komisí v souladu s článkem 55 Dohody o EHS a také v souladu s pravidly o pravomocích v článku 56 Dohody o EHS, viz poznámka pod čarou 2 výše.

Dohodou o EHS a motivovat podniky k jednání podle těchto zásad ⁽¹⁾. Kontrolní úřad proto musí zajistit, aby jeho činnost odrazovala od protiprávního jednání ⁽²⁾. Pokud tedy Kontrolní úřad zjistí porušení článků 53 nebo 54 Dohody o EHS, může být nucen uložit pokutu těm, kdo se takového porušení dopustili. Pokuty by měly mít dostatečný odrazující účinek, a to nejen s cílem potrestat konkrétní podnik (odrazující účinek na konkrétní podnik), ale i s cílem odradit ostatní podniky, aby se nezapojovaly či upustily od jednání, které je v rozporu s články 53 a 54 Dohody o EHS (obecný odrazující účinek).

5. Aby Kontrolní úřad ESVO dosáhl těchto cílů, je vhodné, aby při určování výše pokut vycházel z hodnoty tržeb za zboží nebo služby, jichž se protiprávní jednání týká. Při určování vhodné výše pokuty by měla hrát významnou úlohu rovněž doba trvání protiprávního jednání. Doba trvání má totiž vždy vliv na potenciální dopad protiprávního jednání na trh. Proto se má za to, že je důležité, aby pokuta odrážela rovněž počet let, během nichž se podnik podílel na protiprávním jednání.

6. Kombinace hodnoty tržeb související s protiprávním jednáním a doba trvání je vhodnou hodnotou pro vyhodnocení ekonomického významu protiprávního jednání a relativní váhy každého podniku, který se podílel na protiprávním jednání. Jedná se o ukazatele, které poskytnou vhodnou informaci o řádové hodnotě pokuty, a nemělo by se s nimi nakládat jako se základem pro automatický nebo aritmetický výpočet.

7. Má se rovněž za to, že do výše pokuty je vhodné zahrnout zvláštní částku, která nezávisí na délce trvání protiprávního jednání, s cílem odradit podniky od samotného zahájení protiprávních činností.

8. Části uvedené níže stanoví zásady, kterými se Kontrolní úřad ESVO bude řídit při stanovování výše pokut uložených podle čl. 23 odst. 2 písm. a) kapitoly II.

METODA STANOVOVÁNÍ POKUT

1. Aniž je dotčen bod 37 níže, Kontrolní úřad ESVO použije při stanovování pokut, které uloží podnikům nebo sdružením podniků, následující dvoustupňový postup.

2. Kontrolní úřad ESVO nejprve stanoví vyšší základní pokuty pro každý podnik nebo sdružení podniků (viz oddíl 1 níže).

3. Poté bude moci tuto základní částku upravit směrem nahoru nebo dolů (viz oddíl 2 níže).

1. Základní výše pokuty

4. Základní výše pokuty se stanoví podle hodnoty tržeb za použití níže uvedené metodiky.

A. Výpočetí hodnoty tržeb

5. Při určování základní výše uložené pokuty bude Kontrolní úřad ESVO vycházet z hodnoty tržeb za zboží nebo služby dotčeného podniku v příslušné zeměpisné oblasti uvnitř EHP, které přímo nebo nepřímo ⁽³⁾ souvisejí s protiprávním jednáním. Obvykle se berou v potaz tržby podniku za poslední celý obchodní rok, kdy byl zapojen do protiprávního jednání (dále jen „hodnota tržeb“).

6. Jestliže se protiprávní jednání sdružení podniků týká činností jeho členů, bude hodnota tržeb většinou odpovídat součtu hodnot tržeb jednotlivých členů sdružení.

7. Kontrolní úřad ESVO určí hodnotu tržeb podniku podle nejlepších údajů, které jsou pro tento podnik k dispozici.

⁽¹⁾ V tomto ohledu viz například *Dansk Rørindustri A/S a další v. Komise*, uvedeno výše, bod 170.

⁽²⁾ V tomto ohledu viz spojené věci 100/80 až 103/80 *Musique Diffusion française a další v. Komise* [1983] Sb. rozh.s. 1825, bod 106.

⁽³⁾ Jak tomu bude například při horizontálních dohodách o stanovení cen daného výrobku, kde cena takového výrobku bude sloužit jako základ ceny kvalitativně vyšších či nižších výrobků.

8. Jestliže podnik poskytne neúplné či nespolehlivé údaje, může Kontrolní úřad ESVO určit hodnotu tržeb tohoto podniku na základě částečných údajů, které obdržel, a/nebo na základě jakýchkoli jiných informací, které považuje za důležité či vhodné.
9. Hodnota tržeb se určí bez DPH a jiných daní, které s nimi přímo souvisejí.
10. Jestliže k protiprávnímu jednání nedocházelo pouze na území EHP (např. v případě kartelů s celosvětovou působností), nemusí příslušné tržby podniků uvnitř EHP přiměřeným způsobem odrážet podíl jednotlivých podniků na protiprávním jednání. Může tomu tak být zejména v případě celosvětových dohod o rozdělení trhů.

Aby se v takovém případě řádně přihlédlo jak k agregovanému objemu příslušných tržeb v EHP, tak k relativnímu podílu každého podniku na protiprávním jednání, může Kontrolní úřad ESVO posoudit celkovou hodnotu tržeb za zboží nebo služby, které souvisely s protiprávním jednáním v dotčené zeměpisné oblasti (rozlehlejší než EHP), určit podíl tržeb každého podniku, který se účastnil protiprávního jednání na trhu a použít tento podíl na agregovaný objem tržeb týchž podniků uvnitř EHP. Výsledek tohoto výpočtu se bude považovat za hodnotu tržeb pro účely stanovení základní výše pokuty.

B. Stanovení základní výše pokuty

11. Základní výše pokuty bude souviset s určitým podílem hodnoty tržeb a záviset na stupni závažnosti protiprávního jednání vynásobených počtem let, během nichž k takovému jednání docházelo.
12. Vyhodnocení závažnosti protiprávního jednání se provede individuálně pro každý typ protiprávního jednání a přihlédne se přitom ke všem důležitým okolnostem případu.
13. Podíl tržeb, k němuž se bude přihlížet, se obvykle bude nacházet na stupnici do 30 %.
14. Při rozhodování o tom, zda by se podíl tržeb, k němuž se bude v daném případě přihlížet, měl nacházet ve spodní nebo horní části této stupnice, vezme Kontrolní úřad ESVO v úvahu určité ukazatele, například povahu protiprávního jednání, kumulovaný podíl všech stran na trhu, zeměpisný rozsah protiprávního jednání a zda protiprávní jednání bylo realizováno či nikoli.
15. Mezi nejzávažnější omezení hospodářské soutěže patří horizontální dohody o stanovení cen, rozdělení trhů a omezení produkce⁽¹⁾, které jsou obvykle tajné. Politika hospodářské soutěže je musí přísně trestat. Podíl tržeb, k němuž se u takového protiprávního jednání přihlíží, se proto bude většinou nacházet v horní části stupnice.
16. Aby se řádně přihlédlo k trvání účasti jednotlivých podniků na protiprávním jednání, vynásobí se částka určená podle hodnoty tržeb (viz body 20 až 23 výše) počtem let, během nichž se daný podnik na takovém jednání podílel. Období kratší než šest měsíců se bude počítat jako půl roku, období delší než šest měsíců, ale kratší než jeden rok, se bude počítat jako jeden celý rok.
17. Kromě toho, bez ohledu na dobu účasti podniku na protiprávním jednání, Kontrolní úřad ESVO zahrne do základní výše pokuty částku v hodnotě 15 až 25 % hodnoty tržeb podle definice ve výše uvedeném oddílu A, aby podniky odradil i jen od účasti na horizontálních dohodách o stanovení cen, rozdělení trhů a omezení produkce. Úřad může tuto dodatečnou částku použít i v případě jiného protiprávního jednání. Při rozhodování o podílu tržeb, z kterého bude v konkrétním případě vycházet, přihlédne Kontrolní úřad k určitému počtu faktorů, zejména k těm, které jsou uvedeny v bodě 22.

⁽¹⁾ Patří sem dohody, jednání ve shodě a rozhodnutí o sdružení podniků ve smyslu článku 53 Dohody o EHP.

18. Jestliže je hodnota tržeb podniků, které se podílely na protiprávním jednání, podobná, avšak ne shodná, může Kontrolní úřad ESVO každému z těchto podniků uložit tutéž základní pokutu. Při určování základní výše pokuty použije Kontrolní úřad zaokrouhlené údaje.

2. Úpravy základní výše pokuty

19. Při rozhodování o výši pokuty může Kontrolní úřad ESVO vzít v úvahu okolnosti vedoucí ke zvýšení nebo snížení základní částky stanovené podle výše uvedeného oddílu 1. Učiní tak po celkové úvaze a přihlédne přitom ke všem důležitým okolnostem.

A Přitěžující okolnosti

20. Kontrolní úřad ESVO může zvýšit základní částku pokuty, jestliže zjistí existenci přitěžujících okolností, například:

- jestliže podnik pokračuje ve stejném či obdobném protiprávním jednání nebo jej opakuje i poté, co Kontrolní úřad nebo vnitrostátní úřad pro ochranu hospodářské soutěže konstatovaly, že tento podnik porušil ustanovení článku 53 nebo 54. Základní výše pokuty bude zvýšena až o 100 % za každé zjištěné protiprávní jednání;
- jestliže podnik odmítá spolupracovat s Kontrolním úřadem při šetření nebo brání provádění šetření;
- jestliže podnik hrál vedoucí úlohu při protiprávním jednání nebo v podněcování k němu. Kontrolní úřad bude rovněž věnovat zvláštní pozornost veškerým opatřením, která byla přijata s cílem donutit další podniky k účasti na protiprávním jednání a/nebo byla přijata jako odvetná opatření vůči jiným podnikům s cílem donutit je k dodržování postupů představujících protiprávní jednání.

B Polehčující okolnosti

21. Kontrolní úřad ESVO může snížit základní částku pokuty, jestliže zjistí existenci polehčujících okolností, například:

- jestliže dotyčný podnik poskytne důkaz o tom, že ukončil protiprávní jednání okamžitě po prvním zásahu Kontrolního úřadu. Tato okolnost se neuplatní v případě tajných dohod nebo jednání (zejména kartelů);
- jestliže dotyčný podnik poskytne důkaz o tom, že protiprávní jednání bylo spácháno z nedbalosti;
- jestliže dotyčný podnik poskytne důkaz o tom, že jeho účast na protiprávním jednání je podstatně omezená, a v důsledku toho prokáže, že v době, kdy byl součástí protiprávních dohod, se ve skutečnosti vyhýbal jejich provádění a choval se na trhu konkurenčním způsobem; pouhá skutečnost, že se určitý podnik účastnil protiprávního jednání kratší dobu než ostatní podniky, se nebude považovat za polehčující okolnost, neboť je již zohledněna při výpočtu základní výše pokuty;
- jestliže dotyčný podnik účinně spolupracuje s Kontrolním úřadem nad rámec oznámení o shovívavosti a zákonem stanovené povinnosti spolupráce;
- jestliže protikonkurenční jednání bylo povoleno nebo doporučováno veřejnými orgány nebo právními předpisy ⁽¹⁾.

C Zvláštní zvýšení s odrazujícím účinkem

22. Kontrolní úřad ESVO bude věnovat zvláštní pozornost potřebě zajistit, aby pokuty měly dostatečně odrazující účinek; může proto zvýšit pokutu ukládanou podnikům, které mají zvláště vysoký obrat přesahující tržby za zboží a služby, jichž se dané protiprávní jednání týká.

(¹) Aniž je dotčeno jakékoli jednání učiněné proti dotčenému státu ESVO.

23. Kontrolní úřad ESVO vezme rovněž v úvahu nutnost navýšit pokutu tak, aby převýšila nezákonný zisk uskutečněný díky protiprávnímu jednání, jestliže je možné odhadnout tento zisk.

D Maximální limit stanovený právními předpisy

24. Konečná výše pokuty nesmí v žádném případě u jakéhokoli podniku nebo sdružení podniků podléjících se na protiprávním jednání překročit 10 % celkového obratu dosaženého v předchozím hospodářském roce, jak vyplývá z čl. 23 odst. 2 kapitoly II.

25. Pokud protiprávní jednání sdružení podniků souvisí s činností jeho členů, nesmí pokuta přesáhnout 10 % součtu celkového obratu všech členů působících na trhu dotčeném protiprávním jednáním sdružení.

E Oznámení o shovívavosti

26. Kontrolní úřad ESVO použije pravidla shovívavosti v souladu s podmínkami uvedenými v oznámení použitelném pro danou věc.

F. Platební schopnost

27. Za výjimečných okolností může Kontrolní úřad ESVO na žádost přihlédnout k platební neschopnosti podniku, který se nachází ve zvláštní hospodářsko společenské situaci. Ke snížení pokuty z tohoto důvodu nebude Kontrolnímu úřadu stačit pouhé zjištění, že se daný podnik nachází v nepříznivé nebo ztrátové finanční situaci. Snížení bude povoleno pouze na základě objektivních důkazů prokazujících, že uložení pokuty podle podmínek stanovených v těchto pokynech, by nezvratně ohrozilo ekonomickou životaschopnost dotyčného podniku a vedlo by ke ztrátě veškeré hodnoty jeho majetku.

ZÁVĚREČNÉ POZNÁMKY

1. Kontrolní úřad ESVO může v některých případech uložit symbolickou pokutu. Uložení takové pokuty musí být v rozhodnutí odůvodněno.

2. Ačkoli je v těchto pokynech vysvětlena obecná metodika pro stanovování výše pokut, konkrétní okolnosti dané věci nebo nutnost dosáhnout v dané věci odrazujícího účinku mohou být důvodem k tomu, aby se Kontrolní úřad odchýlil od této metodiky nebo od limitů stanovených v bodu 21.

3. Tyto pokyny se použijí na všechny věci, ve kterých bylo zasláno sdělení o námitkách po zveřejnění těchto pokynů v Úředním věstníku a příloze EHP tamtéž, bez ohledu na to, zda se pokuta ukládá podle čl. 23 odst. 2 kapitoly II nebo podle čl. 15 odst. 2 předcházejícího znění kapitoly II protokolu 4 k Dohodě o Kontrolním úřadu a Soudním dvoru ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Znění kapitoly II protokolu 4 k Dohodě o Kontrolním úřadu a Soudním dvoru (které odpovídá nařízení 17/62 ze dne 6. února 1962: První nařízení, kterým se provádějí články 85 a 86 [nyní 81 a 82] Smlouvy (Úř. věst. 13, 21.2.1962, s. 204) bylo nahrazeno dne 20. května 2005 (viz poznámka pod čarou 2 výše).